

Ed. 255. Frumvarp til laga

um eftirlit með sjóðum og sjálfseignarstofnunum.

(Eftir 2. umr. í Ed.).

I. KAFLI

1. gr.

Stofna skal eftirlit með öllum sjóðum og sjálfseignarstofnunum hér á landi, nema rikissjóðs, sýslu-, sveitar- og bæjarsjóða, sýsluvega- og hreppsvegasjóða, banka- og sparisjóða, ellistyrktarsjóða og hjargráðasjóða og félagasjóða, er heiti Sjóðaeftirlit ríkisins.

2. gr.

Fjármálaráðherra ræður forstöðumann Sjóðaeftirlits ríkisins. Hann skal hafa 6000 kr. í árslaun, nema öðruvísi verði ákveðið i launalögum. Sameinað Alþingi kýs með hlutfallskosningu 3 gæzlustjóra til 3 ára í senn. Ákveður fjármálaráðherra þóknun þeirra.

II. KAFLI

Gjafasjóðir.

3. gr.

Stjórnir þeirra gjafasjóða, er eigi hafa fengið konungsstaðfestingu á gjafabréfi, skulu hafa sent gjafabréfin til dóms- og kirkjumálaráðuneytisins, til þess að þau geti öðlazzt konungsstaðfestingu, eigi síðar en 6 mánuðum eftir gildistöku laga þessara, og skulu gjafabréfin birt í B-deild Stjórnartíðindanna.

4. gr.

Nú sendir stofnandi gjafasjóðs eða stjórn hans frumvarp til gjafabréfs eða stofnskrár til dóms- og kirkjumálaráðuneytisins, til þess að það geti öðlazzt

konungsstaðfestingu, og skal þá leitað álits forstöðumanns Sjóðaeftirlits ríkisins um ákvæði gjafabréfsins eða stofnskrárinnar.

5. gr.

Nú eru ástæður svo breyttar síðan sjóður var stofnaður, gjafabréf gefið út eða stofnskrá fengið konungsstaðfestingu, að eigi er unnt að framkvæma fyrir-mæli gjafabréfsins eða stofnskrárinnar, og er þá stjórn slíks sjóðs skylt að tilkynna þetta Sjóðaeftirliti ríkisins og fjármálaráðherra. Getur þá fjármálaráðherra, að fengnum tillögum Sjóðaeftirlits ríkisins, gert nauðsynlegar breytingar á gjafabréfi eða stofnskrá, en breytingarnar skulu gerðar þannig, að í senn sé tryggt framhald á starfsemi sjóðsins og að vilji gefandans sé virtur að því leyti, sem því verður við komið undir hinum breyttu ástæðum. Leitað skal konungsstaðfestingar á slíkum breytingum á gjafabréfi eða stofnskrá.

III. KAFLI

Sjóðir almennt og sjálfseignarstofnanir.

6. gr.

Stjórnir sjóða og sjálfseignarstofnana skulu árlega senda Sjóðaeftirliti ríkisins reikning sjóðsins eða stofnunarinnar fyrir síðastliðið reikningsár, eða staðfest eftirrit af honum, eigi síðar en 4 mánuðum eftir lok reikningsárs hvers sjóðs eða stofnunar.

Nú þykir Sjóðaeftirliti ríkisins ástæða til að krefja stjórn sjóðs eða sjálfseignarstofnunar um fylgiskjöl ársreiknings eða önnur skilríki sjóðsins eða stofnunarinnar, til athugunar, og er þá stjórn þeirri, er hlut á að máli, skylt að senda skjöl þessi eða staðfest eftirrit af þeim áður en 2 mánuðir eru liðnir frá því stjórninni barst krafa um það.

7. gr.

Sjóðaeftirlit ríkisins getur krafist stjórn sjóðs eða sjálfseignarstofnunar um allar upplýsingar um hag sjóðsins eða stofnunarinnar og rekstur. Ber henni þá að svara fyrirspurn Sjóðaeftirlits ríkisins eigi síðar en þá mánuður er liðinn frá því henni barst slík fyrirspurn.

Nú þykir Sjóðaeftirliti ríkisins ástæða til að rannsaka rekstur og fjárreiður sjóðs eða sjálfseignarstofnunar, og er þá stjórn þess sjóðs eða stofnunar, er hlut á að máli, skylt að veita Sjóðaeftirliti ríkisins aðgang að öllum skjölum og skilríkjum sjóðsins eða stofnunarinnar, og má í engu tefja rannsóknir eða eftirlit þess.

8. gr.

Sjóðaeftirliti ríkisins ber að leiðbeina stjórnnum sjóða og sjálfseignarstofnana um reikningshald og bókfærslu þessara stofnana. Sjóðaeftirlit ríkisins getur krafist þess af stjórnnum sjóða og sjálfseignarstofnana, að reikningar þeirra sýni greinilega hag og rekstur sjóðsins eða stofnunarinnar og að bókhald allt sé við hæfi stofnunarinnar eftir stærð og verkefni hennar.

9. gr.

Sjóðaeftirliti ríkisins ber að hafa fullkomið eftirlit með rekstri, fjárgæzlu og bókhaldi sjóða og sjálfseignarstofnana og því, að lög, reglugerðir, er varða sjóðina, stofnskrár og skipulagsskrár séu ekki brotnar. Skal sjóðaeftirlit ríkisins sérstaklega vinna að því, að sjóðir séu ávaxtaðir í öruggustu peningastofnunum og tryggustu verðbréfum.

Fjármálaráðherra getur með reglugerð sett ákvæði um ávöxtun á fé sjóða og sjálfseignarstofnana þeirra, sem ræðir um í lögum þessum, er tryggi það, að féð verði ávaxtað í tryggustu peningastofnunum og verðbréfum.

10. gr.

Stjórnnum sjóða og sjálfseignarstofnana er skylt að leita samþykkis Sjóðaeftirlits ríkisins, ef gera skal verulegar breytingar á eignum sjóða og stofnana, svo sem kaupa eða selja fasteignir og verðbréf og annað, er varðað getur hag þeirra.

11. gr.

Nú þykir Sjóðaeftirliti ríkisins athugavert um fjárgæzlu eða bókhald sjóðs eða sjálfseignarstofnunar, eða að skipulagsskrá eða stofnskrá er brotin, og getur þá Sjóðaeftirlit ríkisins tilkynnt þetta fjármálaráðuneytinu, er í samráði við Sjóðaeftirlit ríkisins gerir ráðstafanir til, að úr því verði bætt, sem ábótavant er, innan hæfilegs frests.

12. gr.

Nú ris upp ágreiningur milli Sjóðaeftirlits ríkisins og stjórnar sjóðs eða sjálfseignarstofnunar, og getur þá hvor aðili skotið ágreiningsatriðinu til úrskurðar fjármálaráðherra, en bæði geta stjórnir sjóða og sjálfseignarstofnana, Sjóðaeftirlit ríkisins og fjármálaráðherra leitað úrskurðar dómstólanna um málið. Um aðild í málum sjóða og sjálfseignarstofnana fer að öðru leyti eftir almennum reglum.

13. gr.

Stjórnarráð Íslands skal fela Sjóðaeftirliti ríkisins vörzlu þeirra sjóða, sem nú eru í umsjón ráðuneytanna, en yfirumsjón sjóða þessara skal eigi að síður vera hjá hlutaðeigandi ráðuneyti.

14. gr.

Sjóðaeftirlit ríkisins skal árlega semja og gefa út yfirlit yfir reikninga sjóða og sjálfseignarstofnana, en fimmta hvert ár skulu reikningarnir gefnir út með ýtarlegri greinargerð.

15. gr.

Kostnað þann, sem leiðir af sjóðaeftirliti ríkisins, skal greiða úr ríkissjóði, en sjóðir þeir, er um ræðir í lögum þessum, skulu endurgreiða ríkissjóði kostnaðinn í hlutfalli við eign þeirra um hver áramót.

16. gr.

Nú vanrækir stjórn sjóðs eða sjálfseignarstofnunar að senda ársreikning eða fylgiskjöl, eins og fyrir er mælt í 6. gr., eða svarar ekki fyrirspurnum eða

neitar að leggja fram skjöl og skilríki til rannsóknar, samkv. 7. gr., eða vanrækir að hafa greinilegt bókhald, samkv. 8. gr., og getur þá fjármálaráðherra, eftir ósk Sjóðaeftirlits ríkisins, skyldað stjórn sjóðs eða sjálfseignarstofnunar, að viðlögðum allt að 20 kr. dagsektum fyrir hvern stjórnarmeðlim, til þess að fullnægja ákvæðum þessara laga. Að öðru leyti varða brot gegn lögum þessum 10—25000 kr. sektum, nema þyngri refsing liggji við að lögum.

17. gr.

Með mál út af brotum á lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

18. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númerin lög nr. 29 frá 9. jan. 1934, um eftirlit með sjóðum, er fengið hafa konungsstaðfestingu á skipulagsskrá, svo og önnur lög, er kunna að fara í bága við lög þessi.

19. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1936.

Ákvæði til bráðabirgða.

Á Alþingi því, er samþykkir þessi lög, skal í fyrsta sinni kjósa gæzlustjóra samkvæmt 2. gr.